



STORTINGET

Innst. 347 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
frå utanriks- og forsvarskomiteen

Dokument 8:109 S (2018–2019)

Innstilling frå utanriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Arild Grande, Anniken Huitfeldt, Martin Kolberg, Marianne Marthinsen, Leif Audun Sande, Jonas Gahr Støre og Hadia Tajik om anstendighet for renholderne i Forsvaret og en fornuftig organisering av renholdet i forsvarssektoren

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet vert følgjande forslag fremja:

«Stortinget ber regjeringen om igjen å organisere renholdet i forsvarssektoren i Forsvarets egen regi når den inneværende kontrakten med den eksterne private leverandøren utløper i januar 2020.»

Det vert vist til dokumentet for ei nærare utgreiing om forslaget.

Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Øystein Hassel, Mani Hussaini, Martin Kolberg, Marianne Marthinsen og Jonas Gahr Støre, frå Høgre, Thor Edquist, Iselin Haugo, Anne Kristine Linnestad og fungerande leiar Michael Tetzschner, frå Framstegspartiet, Per-Willy Amundsen, Carl I. Hagen og Hans Andreas Limi, frå Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, frå Sosialistisk Venstreparti, Audun

Lysbakken, frå Venstre, Abid Q. Raja, og frå Kristeleg Folkeparti, Knut Arild Hareide, viser til Representantforslag fra stortingsrepresentantene Arild Grande, Anniken Huitfeldt, Martin Kolberg, Marianne Marthinsen, Leif Audun Sande, Jonas Gahr Støre og Hadia Tajik om anstendighet for renholderne i Forsvaret og en fornuftig organisering av renholdet i forsvarssektoren.

Komiteen viser til at Forsvarsbygg hadde 400 tilsette innan reinhald, og at selskapet ISS vant anbudsprosessen og tok over oppgåvene 1. mai 2016. Tidlegare var Forsvarsbygg aleine leverandør av reinhaldstenester i forsvarssektoren, ved bruk av eigne tilsette og innleie, som stod for 30 pst. av reinhaldet. Komiteen peiker på at det har vore vist misnøye med omstillinga gjennom FAFO-rapport 2018:32. Komiteen viser til svarbrevet frå departementet, og at dei meiner rapporten nødvendigvis ikkje gjev ei dekkande vurdering.

Komiteen viser til at kontrakten med ISS går ut januar 2020.

Komiteen viser til at privatiseringa av tenesta har ført til rettsvistar, og at det hausten 2018 vart forlik mellom staten og tilsette reinhaldarar for å dekke pensjonstap.

Komiteen registrerer at det vart oppretta ei overgangsordning for dei eldste reinhaldarane, og at dei over 60 år med minimum 15 års ansiennitet fekk tilbod om å forsette arbeidet sitt i Forsvaret.

Komiteen viser til svarbrev frå Forsvarsdepartementet og at sivil-militært samarbeid kan bidra til å styrke norsk forsvarsevne, og at sivile løysingar må vurderast der det gir best utnytting av ressursar og best operativ evne, samt at sivil-militært samarbeid i nokre tilfelle vil kunne frigje midlar til operativ verksemd. Komiteen viser til at det for perioden mai 2016 til desember

2019, basert på rekneskapstal og budsjett frå Forsvaret, ligg ei forventa samla innsparing på nærare 400 mill. kroner innan reinholdstenester.

Komiteen registrerer at departementet si vurdering er å oppretthalde dagens ordning der det er hensiktsmessig, når kontrakten med noverande leverandør går ut i 2020.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at godt sivilt-militært samarbeid er et sentralt virkemiddel hva gjelder å bygge et sterkt forsvar. Flertallet viser til at sivile løsninger vurderes der dette gir den beste utnyttelsen av ressursene og best operativ evne samlet sett, og at Forsvarets samarbeidspartnere innehar ressurser og kompetanse Forsvaret trenger.

Flertallet fremhever at sivilt-militært samarbeid vil kunne skape kostnadseffektive løsninger som frigjør midler til operativ virksomhet. Flertallet fremhever videre at økonomisk ressursfrigjøring til høyere prioriterte formål, sammen med økte bevilgninger, er en sentral forutsetning for å kunne oppnå målsettingene i langtidspanen for Forsvaret.

Flertallet viser til at renholdstjenestene i forsvarssektoren fra 1. mai 2016 ble overtatt av en ekstern leverandør. Flertallet viser til at Forsvarsbygg tidligere var eneleverandør av renholdstjenester til forsvarssektoren ved bruk av både egne ansatte og innleide leverandører, og at innleide leverandører stod for rundt 30 pst. av renholdet.

Flertallet viser til at forsvarssektoren i 2015 brukte om lag 330 mill. kroner årlig på renhold, og understreker at den nye ordningen for renholdstjenestene har oppfylt forventningene om å bidra til en betydelig økonomisk ressursfrigjøring. Flertallet viser til at den samlede besparelsen for perioden mai 2016 til desember 2019, basert på regnskapstall og budsjettall fra Forsvaret, er forventet å utgjøre nærmere 400 mill. kroner.

Flertallet understreker at Forsvarsdepartementet har vektlagt at det stilles klare krav til leverandørers ivaretagelse av sitt samfunnsansvar, herunder at gjeldende lover og regelverk følges. Forsvaret er en krevende renholdskunde og stiller krav til både sikkerhet, kvalitet og ivaretagelse av personell. Forsvaret er pålagt gode kontrollregimer for å påse at leverandøren følger disse kravene.

Flertallet viser til at regjeringen særlig har vært opptatt av å ivareta de eldste renholderne, og at det derfor ble opprettet en særskilt overgangsordning for renholderne nær pensjonsalder, hvilket medførte at ansatte over 60 år med mer enn 15 års ansiennitet fikk tilbud om å fortsette sine arbeidsforhold i Forsvaret.

Flertallet viser til at øvrig fast tilsatt renholdspersonell fikk tilbud om ansettelse hos den aktuelle leve-

randøren. Videre ble gjeldende lønnsnivå, feriepenger og ansiennitet videreført hos ny leverandør. Flertallet viser videre til at renholderne som gikk over til privat sektor, gikk over til gjeldende pensjonsordninger hos den aktuelle virksomheten, og at disse pensjonsordningene naturligvis er i tråd med de rammer Stortinget har lagt til grunn for pensjonsordninger i privat sektor. Videre vil mange kunne ta ut oppspart pensjon fra arbeidsgiver i offentlig sektor via en oppsatt pensjonsrett.

Flertallet understreker at ordningen med eksterne leverandører av renholdstjenester bør opprettholdes der hvor det er hensiktsmessig, når den innværende kontrakten med leverandør utløper i januar 2020. Flertallet fremhever at den nye ordningen for renholdstjenester i Forsvaret frigjør store beløp til operativ virksomhet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at konkurranseutsettingen av renhold så langt har påført Forsvaret mer byråkrati og synkende kundetilfredshet. Disse medlemmer frykter at et politisk mål om konkurranseutsetting og privatisering styres av ideologi, og ikke av Forsvarets behov for kompetanse, sikkerhet og fleksibilitet.

Disse medlemmer merker seg at det på tidspunktet for privat overdragelse av renholdet av Forsvarsbygg i alle ti regioner var om lag 400 ansatte renholdere. Om lag 60 renholdere reservert seg mot å bli overført til privat aktør og ble sagt opp. De øvrige ansatte sluttet underveis i prosessen. Disse medlemmer ønsker å fremheve at privatiseringen medførte et stort økonomisk tap for renholderne, spesielt for dem som var over 55 år på privatiseringstidspunktet. For flere av renholderne ble tapet i pensjonsrettigheter beregnet til mer enn 1,3 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til muntlig spørretime i Stortinget onsdag den 3. april 2019, hvor forsvarsminister Frank Bakke-Jensen svarte på spørsmål vedrørende organisering av renholdet i Forsvarsbygg. På spørsmål om statsråden er fornøyd med den gjennomførte privatiseringen, svarte han følgende:

«Ja, det har vært betydelige problemer med den tjenesten som skulle leveres fra ISS, både når det gjelder kvalitet, og når det gjelder arbeidsmiljøet og hvordan de ansatte føler de har blitt mottatt der.»

Disse medlemmer ønsker å trekke frem at offentligheten nå er gjort kjent med at Forsvarsdepartementet, som igangsatte denne privatiseringen, i år velger å tilbakeføre driften av renholdet fra den private tilbyder til departementets sikkerhets- og renholdsservice. Disse medlemmer viser igjen til muntlig spørretime i Stortinget 3. april 2019 og til statsrådens svar på spørsmålet om hvorfor Forsvarsdeparte-

mentet selv har valgt å gå bort fra private ISS som tilbydere av renhold i sine lokaler, samt å ta driften av renholdet tilbake til offentlig virksomhet:

«Det er fordi man ikke var fornøyd med den tjenesten som ble levert. [...] Så er det sånn at man ikke bestandig lykkes. Når man ikke er fornøyd med det som blir levert av en ekstern leverandør, kan man si opp kontrakten fordi de ikke har klart å levere det de skulle. Det mener jeg er en positiv ting. Da sikrer vi at den tjenesten det offentlige får, blir så bra som den skal være.»

Disse medlemmer ønsker videre å henvise til merknad fra partiene Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre i Innst. 62 S (2016–2017) fra november 2016 om Langtidsplanen for forsvarssektoren:

«Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, merker seg at konkurranseutsetting av renhold medfører flere hundre mill. kroner i reduserte kostnader for sektoren i planperioden som vil bli brukt til høyere prioritert virksomhet. Flertallet legger til grunn at sikkerhet og kvalitet ivaretas på en god måte i den videre oppfølgingen av ordningen.»

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om igjen å organisere renholdet i forsvarssektoren i Forsvarets egen regi når den inneværende kontrakten med den eksterne private leverandøren utløper i januar 2020.»

Medlemene i komiteen fra Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at tilsette og leiarar i Forsvaret har peika på at privatiseringa ikkje har hatt den effekten som var ynskt. Desse medlemene viser til Skjold leir som eit døme. Då Forsvarsbygg hadde oppgåvene med reinhold, var det 12–15 tilsette, men etter privatiseringa skulle fem gjere den same jobben. Dette har ført til misnøye og negativ operativ effekt for Forsvaret. Plassmajoren på Skjold meiner at berre 50 pst. av det avtala

reinholdet vart gjort for 2018, men at det vart fakturert for 100 pst. Før påske vart to plasthallar stengde i leiren grunna manglande vasking.

Desse medlemene viser til at personell som ikkje har sikkerheitsklarering, må følgjast av anna personell. Fleire i Forsvaret må nytte arbeidstid på dette. Desse medlemene peikar på at dette har ein negativ operativ konsekvens.

Forslag frå mindretal

Forslag frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen om igjen å organisere renholdet i forsvarssektoren i Forsvarets egen regi når den inneværende kontrakten med den eksterne private leverandøren utløper i januar 2020.

Tilråding frå komiteen

Tilrådinga frå komiteen vert fremja av medlemene frå Høgre, Framstegspartiet, Venstre og Kristeleg Folkeparti.

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak:

Dokument 8:109 S (2018–2019) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Arild Grande, Anniken Huitfeldt, Martin Kolberg, Marianne Marthinsen, Leif Audun Sande, Jonas Gahr Støre og Hadia Tajik om anstendighet for renholderne i Forsvaret og en fornuftig organisering av renholdet i forsvarssektoren – vert ikkje vedteke.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 3. juni 2019

Michael Tetzschner

fung. leiar

Liv Signe Navarsete

ordførar

